

קהילת בשבילי אורייתא - ווארקא

ל"נ הגה"צ רבי שמחה בונם ליברמאן זצ"ל
והרבנית הצדיקת חוה שאשא מווארקא

✻

בראשות: הרב יצחק מאיר ליברמאן שליט"א

ה ל כ ה ו מ נ ה ג

פסח שני ל"ג בעומר

גיליון קע"ח

אייר תשפ"ב

✻ ✻ ✻

בשבילי אורייתא - ווארקא | פסח שני = ל"ג בעומר והלכה ומנהג | א

יו"ל ע"י:

קהילת

בשבילי אורייתא - ווארקא

בראשות:

הרב יצחק מאיר ליברמאן שליט"א

רחוב אמרי ברוך 1א

בני ברק

ישראל

Kehilas

Bishviley Orayso - Vurke

1 a Imrei Baruch st

Bnei Brak

Israel

bishvileyorayso@gmail.com

כל הזכויות שמורות:

אייר תשפ"ב

גיליון קע"ח

התוכן פסח שני ל"ג בעומר

מנהג אר"י
חלאקה
רביעית פרי קודש
נגינה
חרובין
יום שמחה
רבי שמעון בר יוחאי
עליה לציון רשב"י במירון
יומא דהילולא
יומא דסמיכה
ריבוי אור
מנהג הקשת
פיוט בר יוחאי
שריפת בגדים
כהנים

רבינו הרמ"א

אמרות

לפטור העלם מהדין
יום המתקת דין
ממליץ טוב על ישראל
סגולה לרפואה
מסוגל ליראת שמים

פיוטים

פיוט בר יוחאי
אמר רבי עקיבא
ואמרתם כה לחי
אשרינו מה טוב חלקנו

פסח שני

פסח קטן
פסח שני באייר
תענית
תחנון
אבל כש"ץ
תחנון במנחה שלפניו
הספד
שמחה
טו באייר
תחנון במנחה שלפניו
הספד
טו באייר
אכילת מצה
שמחה
לימוד מענין היום
שערים פתוחים
זוה"ק פ' בהעלותך

ל"ג בעומר

ספירה
זהירות בספירה
טעם השמחה
שליח ציבור
תחנון
תענית
חתן
נישואין
נישואין ל"ג בערב שבת
תספורת
תספורת ל"ג בערב שבת

לזכר ולעילוי נשמת

איש היקר והמיוחד שבאנשים, רודף צדקה וחסד, מוקיר רבנן ותלמידיהון, פיזר נתן לאביונים, מעורר לבבות בתפילותיו, אהוב ונחמד על הבריות, טוב לב, עניו ושפל רוח, נזכר ביסורין הרה"ח ר' **חיים בער ירמיהו ליברמן** ז"ל
בן אדמו"ר הגה"צ רבי שמחה בונם ליברמן זצוק"ל
שנלב"ע בשבת קודש פ' "ואתה תצוה" וגוי "ויקחו אליך" וגוי
ט' באדר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

פסח שני

פסח שני

א. בזמן שבית המקדש היה קיים, מי שלא הקריב קרבן פסח במועדו - י"ד ניסן, מפני שהיה טמא או בדרך רחוקה, היה חייב להקריב קרבן פסח בי"ד באייר, כמו שנאמר בתורה בפרשת בהעלותך (במדבר ט', ט-יד).

פסח קטן

ב. במשנה, נקרא יום זה פסח קטן (ראש השנה א', ג'): או מפני שהינו יום אחד (תוס' יו"ט שם) או מפני שיש בו כמה הקלות מפסח ראשון (מלאכת שלמה שם).

פסח שני באייר

ג. כתב היעב"ץ בסידורו (חו' אייר אות כ"א): טעם פסח שני שהוקבע באייר, גילו לי מן השמים, לפי שבו כלתה חררה שהוציאו ממצרים, לפיכך ע"כ נמשך נס יציאת מצרים ואכילת מצה. ולכן בפסח שני מצה וחמץ עמו בבית כמו שהיה בפעם ראשון.

תענית

ד. אין מתענים בפסח שני, אבל תענית חלום מותר להתענות (ראה תשו' מנחת יצחק ח"ג נ"ב. ראה כף החיים סימן תקס"ח אות ע"א. ופמ"ג סימן תקס"ח א"א ס"ק י"ט. משנ"ב שם ס"ק ל"ז).

תחנון

ה. יש שאין אומרים תחנון בי"ד באייר (פרי חדש סימן קל"א סעיף ז'. שכנה"ג הגהב"י אות י"ב, הגרש"ז בסידורו (עמ' 44 בדפוס הישן) וגם אין אומרים למנצח יענך, כפה"ח שם ס"ק צ"ח), ויש שכתבו לומר תחנון (פמ"ג משב"ז שם ס"ק ט"ו).

אבל כש"ץ

ו. אבל ר"ל בתוך י"ב חודש רשאי להתפלל לפני העמוד (ראה משנ"ב ס"י תרע"א מ"ד. מבית לוי פרק פ').

תחנון במנחה שלפניו

ז. במנחה שלפניו - יום י"ג - אומרים תחנון (ספר המנהגים, שו"ע הגרש"ז בסידורו (ח"א עמ' 44), ס' ארץ ישראל סימן י"ח א').

בשבילי אוריינתא - ווארקא | פסח שני = ל"ג בעומר והלכה ומנהג | א

יש נוהגין שלא לומר תחנון במנחה שלפניו (סידור חמדת ישראל לרבי שמואל ויטאל משם אביו רבי חיים ויטאל מהאריז"ל)
ואם חל פסח שני (י"ד באייר) ביום א', אין אומרים צדקתך בשבת
במנחה (שבט הלוי)

הספד

ח. אין מספידין בו, ואין אומרים בו צדוק הדין (מגילת תענית פרק ב', תשו' מנחת יצחק ח"ג סי' נ"ב).

שמחה

ט. ירבה קצת בשמחה כי קדוש היום (חיד"א מו"ב סימן ח' אות רכ"ב).

ט"ו באייר

י. ביום ט"ו באייר, יש שאין אומרים תחנון (נימוקי או"ח סי' קל"א סעיף ו' ז'. מבית לוי).
(עי' ליקוטי מהרי"ח בחו"ל אין לומר בט"ו מפני ספיקא דיומא)
ויש שכתבו לומר תחנון (שע"ת סי' קל"א י"ט. כפה"ח סי' קל"א צ"ט). וכשחל
ט"ו בשבת אומרים אב הרחמים.

אכילת מצה

יא. יש נוהגים לאכול מצה בפסח שני, יש שאכלו ביום י"ד באייר.
(סידור יעב"ץ, מבית לוי. אבני נזר הובא בכלי חמדה פ' ואתחנן דף כ"ו, ומסביר מפני
חשש בל תוסיף כשאוכל בליל ט"ו שאז הוא זמנו, לכן אוכלים ב"ד. שערי הלכה ומנהג:
מנהג בית חיינו לאכול מצות ביום י"ד באייר, ומציין ס' לקוטי מאיר, ומציין ס' דרכי חיים
ושלום שהמנהג הי' לאכול מצה ומרור בסעודת יום י"ד אייר, שההקרבה הי' ביום ועיקר
הוא ההתחלה).
ויש הנוהגים לאכול מצה בליל ט"ו (ליקוטי מהרי"ח בשם זכרון יהודה. דרכי
חיים ושלום. נדבורנא).

לימוד בענין היום

יב. כתב השל"ה (כפה"ח סי' תכ"ט ס"ק ו') שראוי ללמוד בכל זמן את
המסכתות השייכות לאותו זמן.
פרשת פסח שני (במדבר ט', ט-יד), והלכותיו (פסקי הלכות פסח שני להרא"ש,
נדפס בש"ס פסחים צ"ט. משנה פסחים פ"ט א-ג. רמב"ם הל' ק"פ פ"ח).

שערים פתוחים

יג. מיום פסח שני עד שבעה ימים "פתוחים השערים" וכל מי
שרוצה יכול לבוא ולהכנס, והכרוז קורא כל מי שלא יכל
לראות המטרוניתא, יבא ויראה מטרם שנעלו השערים (זוהר
הק' בהעלותך קנ"ב:).

זוהר הק' פי' בהעלותך (עמוד קנ"ב):

פקודא למעבד פסח שני, על אינון דלא יכילו, או
דאסתאבו ממסאבו אחרא, אי רזא דפסח, רזא
דמהימנותא דישראל עאלין בה, שלטא בניסן, וכדין
איהו זמנא לחדוה, איך יכלין אלין דלא יכילו, או
דאסתאבו, למעבד בירחא תניינא, דהא אעבר זמנא.

וכל אינון לי' יומין מן יומא דנפקו ישראל מפסח יתבא
מטרנותא בעטרהא, וכל חילאה בחדוה. מאן דבעי
למחמי למטרוניתא, יכיל למחמי. כרוזא כריז, כל מאן
דלא יכיל למחמי מטרניתא ייתי ויחמי עד לא ינעלון
תרעיה.

אימתי כרוזא כריז, בארבעה עשר לירחא תניינא. דהא
מתמן עד שבעה יומין, תרעין פתיחין. מכאן ולהלאה
ינעלון תרעי, ועל דא פסח שני.

ל"ג בעומר

ספירה

א. ביום י"ח באייר סופרים ל"ג ימים לעומר, ומרבים בו קצת שמחה. (מהרי"ל. רמ"א סי' תצ"ג סעיף ב'. שער הכוונות דרושים לספה"ע פ"ו).

זהירות בספירה

ב. לפני שסופר בליל ספירת העומר, יזהר שלא לומר היום ל"ג בעומר (שו"ע סי' תפ"ט סעיף ד').

טעם השמחה

- ג. בספרים הק' נאמרו כמה טעמים לשמחה ביום זה:
1. מפני שאז פסקו תלמידי רבי עקיבא למוות (מהרי"ל. שו"ע סימן תצ"ג סעיף ב'. ושאז הוסיף רבי עקיבא תלמידים, פרי חדש סי' תצ"ג).
 2. יומא דהילולא דרבי שמעון בר יוחאי (שדי חמד אס"ד מע' ארץ ישראל ו'. ראה עוד להלן י"א, י"ב).
 3. יום זה החל המן לרדת כשיצאו ישראל ממצרים (חת"ס יו"ד סי' רל"ג).
 4. הוא יום ספירת הוד שבהוד (חת"ס הנ"ל, סידור בית יעקב)

שליח ציבור

ד. אבל בתוך י"ב חודש, מתפלל בל"ג בעומר לפני העמוד (משנ"ב סי' תרע"א ס"ק מ"ד, ל"ג בעומר האבל מתפלל שחרית גם כן, בה"ל סו"ס קל"ב).

תחנון

ה. אין אומרים תחנון ביום ל"ג בעומר (רמ"א סי' תצ"ג סעיף ב') ולא במנחה שלפניו (מו"ק. מנהגים מהר"א טירנא. חק יעקב סי' תצ"ג אות ו', משנ"ב ס"ק ט', משנ"ב סימן קל"א ס"ק ל"ג). וכשחל בשבת אין אומרים צדקתך (סימן רצ"ב סעיף ב'. לבוש סי' תצ"ג).

תענית

ו. אין מתענין בל"ג בעומר (ראה פמ"ג סי' תקס"ח א"א סי' י"ט. משנ"ב ס"ק ל"ז, שאין מתענין כל יום שאין אומרים בו תחנון).

חתן

ז. חתן, יש אומרים שמתענה בל"ג בעומר (מג"א סי' תקע"ג, משנ"ב ס"ק ז'. הליכות שלמה י"א כב). ויש שכתבו שאינו צם (משנ"ב שם ס"ק ז' מא"ר, יש מקליין בכל הימים שאין אומרים בהם תחנון).

נישואין

ח. מנהג אשכנז לערוך נישואין ביום ל"ג בעומר. לרוב פוסקים עורכים נישואין דווקא ביום ולא בליל ל"ג בעומר (ראה רמ"א סי' תצ"ג סעיף ב').

(בתשו' מוהר"י אסאד אבהע"ז סי' ל"ט. ותשו' אגרות משה ח"א סי' קנ"ט. חלקת יעקב ח"א סי' צ"ז שמי שרוצה להקל מליל ל"ג יש לו על מה לסמוך. ויש הסוברים דווקא ביום: א"ר, מביאו משנ"ב ס"ק י"א. תשו' מנחת יצחק ח"ד סי' פ"ד. שערי הלכה והמנהג ח"ב סי' רכ"ב. דברי משה סי' ל"א. שבט הלוי).

ולמנהג ספרד, עורכים נישואים רק מיום ל"ד (שו"ע סימן תצ"ג סעיף ב). תשו' מנחת יצחק שם).

נישואין כשחל ל"ג ביום ו'

ט. כשחל ל"ג בעומר ביום שישי, אפשר לערוך התונה בליל שישי (משנ"ב סי' תצ"ג ס"ק י"א)

תספורת

י. בני עדות המזרח מותר להם להסתפר רק ביום ל"ד בבוקר (שו"ע סי' תצ"ג סעיף ב'). ולדעת הרמ"א מותר להסתפר ביום ל"ג בבוקר (רמ"א שם). ויש מקילין להסתפר מבערב (א"ר ס"ק ח'. משנ"ב ס"ק י"א). כשחל ל"ג בעומר ביום ראשון, מותרים בני אשכנז הנוהגים להסתפר בל"ג בעומר, להסתפר ביום שישי לכבוד שבת קודש (מהרי"ל. דרכי משה סימן תצ"ג סעיף ב').

תספורת ל"ג בע"ש

יא. כשחל ל"ג בעומר בערב שבת, מותר להסתפר גם לדעת השו"ע (שו"ע סי' תצ"ג סעיף ב'). ובשעת הדחק, אפשר להסתפר בליל שישי (משנ"ב שם ס"ק י"א).

מנהג אר"י

יב. למנהג האר"י ז"ל אין מסתפרים בכל ימי הספירה עד ערב שבועות (פרי עין חיים שער כ"ב פ"ז. שעה"כ ענין ספיה"ע דרוש י"ב. שערי תשובה שם ס"ק ח').

חלאקה

יג. נוהגים לספר ילדים שהגיעו לגיל שלש שנים תספורת ראשונה ולעשות להם פיאות.

(בס' שער הכוונות, פרי עין חיים שער ספירת העומר, בענין ההולכים על קבר רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו במירון בל"ג בעומר, שראה את מורו האר"י ז"ל שהלך שם לגלח את בנו במשתה ושמחה בימים ההם שע"ת (סי' תקל"א ס"ק ב').

שערי הלכה והמנהג מנהג ישראל לעשות במירון תספורת תינוקות בל"ג בעומר ופשיטא שלא כולם נולדו ביום זה במכוון, ובכ"ז מגלגלין ענין זה ליום זכאי).

רביעית, פרי קודש

יד. במדרש תנחומא (קדושים יד) אי' ונטעתם, וערלתם ערלתו את פריו, מדובר בתינוק, שלש שנים יהיה לכם ערלים שאינו יכול לדבר, ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש שאביו מקדישו לתורה (ע"י רמ"א יו"ד סי' רמ"ה ח' ט"ז).

יש בזה רמז לחלאקה בגיל 3, מפני שאיסור "לא תקיפו פאת ראשיכם", סמוך לערלה.

טו. מנהג האר"י זי"ע כשמגלחים בניהם בפעם הראשון ומניחים פאת ראשם עושים משתה ושמחה גדולה (שד"ח מערי' אר"י סי' ק"ו).

טעם לא תקיפו פאת ראשיכם, בכדי להבדיל את עם ישראל מהאומות העולם (רמב"ם ספר המצוות ל"ת מ"א).

נגינה

טז. מותר לשמוע נגינה ביום ל"ג בעומר (מועד לכל חי סימן ז' אות ז'. ראה תשו' מנחת אלעזר ח"ד סימן ס' שבארה"ק עושין סעודות וריקודין וכלי זמר ביום ההוא כמנהג מכמה מאות שנה).

חרובין

יז. יש נוהגין לאכול חרובין בל"ג בעומר (שערי הלכה ומנהג מצ"יין גמ' שבת ל"ג : לרשב"י, איתרחיש ניסא, איברי להו חרובא).

יום שמחה

יח. יום ל"ג בעומר ירבה שמחה לכבוד רשב"י זי"ע כי הוא יומא דהלולא דיליה ונודע שרצונו הוא שישמחו ביום זה כידוע ממעשה מהרבי אברהם הלוי זלה"ה.

(המג"א סימן תצ"ג ס"ג ג', כתב בשם הכוונות שגדול אחד (רבי אברהם הלוי) אמר נחם גם בל"ג בעומר ונענש. ובעטרת זקנים שם. ראה ברכי יוסף סי' תצ"ג שנענש מפני שיום ל"ג בעומר הוא יום שמחת רשב"י ע"ש באורך) ומעשים אחרים אשר שמענו וכו'.

ויש מי שנוהג לעשות לימוד בליל ל"ג בעומר בי עשרה ללמוד שבחי רשב"י המפוזרים בזהר ואדרא זוטא והוא מנהג יפה (עבודת הקודש לחיד"א, מו"ב סימן ח' אות רכ"ג).

ב. עוד טעם לשמחה, על נס שניצול רשב"י מהרומאים ונס, ולא נהרג (תשו' שם אריה סי' י"ד).

ג. כשמת אדם גדול מתאספים ומושיבים ישיבה על קברו (רש"י יבמות קכ"ב)

עליה לציון רשב"י במירון

יט. רבים נוהגים לעלות ביום ל"ג בעומר למירון מקום ציון התנא רבי שמעון בר יוחאי (בשער הכוונות ענין ספה"ע דרוש י"ב. עבודת הקודש סימן ח' אות רכ"ג. עטרת זקנים סי' תצ"ג: מנהג ארץ ישראל שנוהגין לילך על קברי רשב"י ז"ל ור"א בנו ביום ל"ג בעומר. ראה עוד פתחי תשובה יו"ד סי' רנ"א. ד' מתשו' חת"ס יו"ד סי' רל"ג, ד"ה אמנם. ערוה"ש סי' תצ"ג ז').

זומא ההילולא

כ. מקובל בישראל מדורי דורות, שיום ל"ג בעומר הוא יום הילולא דרשב"י - יום הסתלקותו, ויום שגילה את סודות האידרא קדישא (שדי חמד מע' א"י אות ו'. פע"ח שער כ"ב פ"ו. סידור הגרש"ו. בני יששכר אייר מאמר ג' אות ג'. ח"א כלל קל"א סעיף י"א. כפה"ח ס"ק כ"ז).

זומא דסמיכה

כא. החיד"א כתב של"ג בעומר, הוא יום שנסמך רבי שמעון ב"י (עם רבי מאיר, רבי יוסי, רבי יהודה, רבי אלעזר בן שמוע) מרבו רבי עקיבא (חיד"א בטוב עין סימן ח"י אות פ"ז, ומראית העין לי' סי' ז' אות ח', שאין ראייה שהיה או פטירת רשב"י. כפה"ח ס"ק כ"ו. אלא מרבין בו שמחה שביום ל"ג התחיל ללמד רבי עקיבא לרשב"י וחביריו).

ריבוי אור

כב. מנהג ישראל תורה היא להדליק נרות ומאורות ביום זה (בני יששכר מאמר חודש אייר אות ג') ובפרט בארץ ישראל נוהגים להדליק מדורות (ספר ארץ ישראל סי' י"ח סעיף ג'. ועוד).

כמה הסברים נאמרו בזה;

1. זכר שביום ההוא היה מגלה רזין באדרא קדישא והיה השמש והאור מתארך. וכן זכר לאש הגדולה שליהטה בחדרו בהסתלקותו (כמ"ש באידרא רצ"א:).
2. רמז לאור הגדול שהרבה בעולם על ידי סודות התורה וספרו הזוהר הקדוש (בני יששכר אייר מאמר ג' אות ו'. שער יששכר).
3. זכר לשעת צאתו מהמערה וכל מקום שנתנו בו עיניהם מיד נשרף (שבת ל"ג:).
4. ז' שבועות הספירה כנגד ז' קולות בתהילים (פ' כ"ט) שבוע חמישי, כנגד קול ד' חוצב להבות אש, לכן מרבים אש ואור בל"ג בעומר "הוד שבהוד" (טעמי המנהגים תר"ז).

מנהג הקשת

כג. מנהג ישראל אשר התלמידים בני בי רב יורו בקשת ביום זה (בני יששכר מאמר חודש אייר אות ג). שכל ימיו של רשב"י לא נראתה הקשת בענן.

פיוט בר יוחאי

כד. פיוט בר יוחאי נמושחת אשריך וכו', חובר על ידי המקובל רבי שמעון לביא (הרנ"ב, נפטר בטריפולי ה' שמו"ה) ונוהגים רבים לשיר פיוט זה בל"ג בעומר.

שריפת בגדים

כה. יש שנהגו לשרוף בגדים יקרים במדורה שעושים במירון לכבוד רבי שמעון בר יוחאי (בקו' כבוד מלכים לג"ר שמואל הליר שרבינו בעל אור החיים הק' שרף כמה בגדים יקרים לכבוד רבי שמעון בר יוחאי. תשו' אוריין תליתאי סי' נ"ב. ישועות מלכו. ליקוטי תורה ע"ו ממליץ על המנהג כרשב"י שישב במערה בלא לבוש ודרגתו כבאדם הראשון קודם החטא. תורה לשמה שאלה ת).

ו"ש שערערו על מנהג זה (תשו' שואל ומשיב מה' ה' סימן ל"ט. שדי חמד אס"ד מע' ארץ ישראל אות ו' התירו רק למלך וכליו משום שאסורים לאחר, סנהדרין נ"ב: היו מטיבים לחלק הכסף לעניי א"). תשו' חקרי לב מה' ב' יו"ד סימן י"א. שד"ח הביא מרבני טבריא שלא ראו ששרפו בגדים).

כהנים

כו. כהנים יזהרו מלהקל בחשש טומאת כהנים, ואין להם להיכנס לבנין שעל קבר רשב"י במירון.

גם הר מירון מלאה קברים. ולפני למעלה ממאה שנה היתה העלייה לציון הרשב"י מצד האחורי, דרך הוואדי- נחל עמוד. בשנת תרע"ד נסללה כביש הגישה הנוכחית לציון (כנראה ע"ג קברים) לכבוד גנרל אלנבי האנגלי שביקר שם. אז פרסם ביה"ד פסק זהירות מהליכה במקום.

(ראה הליכות שלמה פי"א כג, שאיסור גמור לכהנים להיכנס לשם כמו על שאר קברי צדיקים. ומה ששגור בפי הבריות שבנייתו היתה באופן שלא תהא הטומאה בוקעת ועולה, שמועה בעלמא היא ואין להקל על פיה באיסור כהונה. וכ"ה דעת הגריש"א בישא יוסף ח"א סי' ק"ה)

יומא דהילולא רבינו הרמ"א זי"ע

כז. יום ל"ג בעומר הינו יומא דהילולא של רבינו משה איסרליש
"הרמ"א זי"ע,

מעיר קראקא שבפולין, שנפלב"ע ביום ל"ג בעומר שנת של"ב.
הרמ"א הינו בעל ה"מפה", וס' דרכי משה, תורת חטאת, תורת העולה,
מחיר יין, שו"ת הרמ"א, ועוד ספרים רבים שכתב וחלקם נאבדו.
(ראה ס' מעלת היוחסין לנכדו רבי אפרים זלמן מרגליות בענין ספריו וכתביו).

בגיל צעיר (כבן 19) נתמנה להיות רבה של קראקא, עיר ואם בישראל,
וניהל את עדתו ביד רמה.

בקראקא החזיק ישיבה וגדולי הדור נמנו בין תלמידיו שצינו במיוחד את
התקשרותו העמוקה אליהם. בין תלמידיו הרבים, הגאון בעל גור אריי,
בעל הלבוש, וסמ"ע, משאת בנימין, בעל עמק הברכה אבי השל"ה.

הרמ"א גם קיבל הורמנא דמלכותא לדון את הקהילה באישור המלכות,
ונתקיים אצלו תורה וגדולה במקום אחד. הון ועושר בביתו, וצדקת פזרונו
אשר פזר לעניים ולאביונים אין לשער ואין לספור.

הוא היה אב ליתומים ולא למנות, מגן ומחסה לכל עגומי נפש, וכל איש צר
ומצוק שפך לפניו שיחו ויהי לו לעזרה. זכה לדורות שהלכה נפסקה כמוהו
בכל מקום.

מנו"כ בבית עלמין, אשר בחצר בית הכנסת שהקים בקראקא. יום הילולא
של הרמ"א הפך ליומא דריגלא אצל יהודי פולין, אשר היו מגיעים
בהמוניהם להשתטח על ציונו הק' ולהרבות בתפילה על צרות הכלל
והפרט, אשר רבים היו שזכו עי"ז להפקד בדבר ישועה ורחמים.

(ראה ט"ז סימן ת"כ; שמעתי מוקן אחד שהעיד שהיה בק"ק קראקא בשנת (של"ג) [צ"ל
של"ב], שנפטר רמ"א ז"ל ביום ל"ג בעומר והיו מסופקים אם לומר צדוק הדין, עמד אדם
חשוב אחד והעיד ששמע מפי רמ"א שיי"ל צדוק הדין על אדם גדול, ותכף אמרוהו על רמ"א
בקול רם וכו').

אמרות

*רבי יהושע בן לוי אמר, כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק (ברכות ט. גיטין י"ט.)

*כדאי הוא רבי שמעון בן יוחי לסמוך עליו בפניו ושלא בפניו (פסחים נ"א:)

יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין (סוכה מ"ה ע"ב).

רבי שמעון בר יוחאי הוא הסובר במס' מנחות (ב' ע"ב) הקומץ מחבת לשם מרחשת "מעשיה מוכיחים עליה".

נמצא דלפי רבי שמעון בר יוחאי, אי אפשר ליהודי שיודח לגמרי, שהרי על כל פנים יהודי הוא מהול. נמצא ש"איך שלא יהיה", אך כיון שיש עליו החותם אות ברית קודש, הרי "מעשיו מוכיחים" שהוא יהודי.

וזה הפירוש במה שאמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין (סוכה מ"ה ע"ב).

(מורנו אדמו"ר הגאון הצדיק בעל ה"בשבילי אורייתא" זצוק"ל)

יום ל"ג בעומר-יום המתקת הדינים

וביום ל"ג לספירה שהוא הוד שבהוד נמשכו כל החמשה חסדים להחמשה גבורות כנ"ל, שישוד הוא כללות ומלכות הוא כללות דכללות, ונמתקו ביום ל"ג לספירה כל הגבורות בשרשן, לכן אנו עושים יום זה יום טוב, וזאת היה בכחו של רשב"י להעלות כל הגבורות לשרשן ולהמשיך חסדים מגולים על עם ישראל ע"כ.
(מאור ושמש השלם (ח"ג רמזי ל"ג בעומר עמקעב)

בכל שנה ממליץ רשב"י על נשמות כלל ישראל לעלותן דרגה

"טעם לשבח שנהגו בכל תפוצות ישראל לעשות הילולא ושמחה רבה ביום ל"ג לעומר שהוא יום פטירת רבי שמעון בר יוחאי זיע"א, יותר מכל שאר הצדיקים זיע"א, היה אומר מו"ר א"א זלה"ה,
כי מכל הצדיקים לא היה אחד שהבטיח לכללות ישראל להצילם מיום הדין ולפטורם מן הדין כי אם רשב"י דאיתא בסוכה (דף מה:): וכו ומי הוא זה אשר יצדק בטענותיו ביום הדין הנורא ומי יצילנו מדין שמים אם לא רבי שמעון בר יוחאי זיע"א הבטיחנו

לזה אנחנו שמחים וביותר ביום פטירתו, היות וכל נשמה ביום פטירתה דנין אותה ומעלין אותה מדרגה למדרגה היותר עליונה, והואיל ובאותו יום גם כן הא ממליץ טוב בעד כללות ישראל וממתיק הדינין מעליהן, ע"י הסנגוריא הוא מלמד עליהם לפני מדת הדין. ולזה באותו היום של פטירתו עושים כמה סעודות ושמוחות של מצווה, להיותנו מובטחים שבזכותו נהיה פטורין מיום הדין ונצא זכאים." (ספר שיח יצחק לרבינו יצחק אלפיה (עמ קנז))

מסוגל לרפואה

"יום זה מסוגל ביותר לעורר בו עניין הרפואה, ומי שצריך לקחת רפואה יתחיל בל"ג בעומר, כי' בורא רפואות 'מכוון כנגד' הוד' וכיוון שיום ל"ג בעומר הוא ספירות הוד שבהוד' הרי הוא מסוגל לבוא ל'תכלית הרפואה' (אמרי פנחס השלם)

מסוגל ליראת שמים

השפת אמת (אמור תרנ"ב) מביא מהחידוש הרי"מ ז"ל, של"ג בעומר מסוגל ליראת שמים.

הבית ישראל (אמור תשט"ו) ביאר בזה, שא"י בגמרא (מנחות צ"ט): אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי אפילו לא קרא אדם אלא קריאת שמע שחרית וערבית, קיים 'לא ימוש ספר התורה הזה מפיד והגית בו יומם ולילה (יהושע א).

וביאר הבית ישראל כי קריאת שמע, הכוונה לקבלת עול מלכות שמים, יראת שמים. ואולי זו הבטחה שעל ידי שיקבל על עצמו עול מלכות שמים, יזכה אחר כך לתורה, ולקבל על עצמו עול תורה.

(יגדיל תורה עמו' תכ"א)

בר יוחאי, נמשחת אשריך, שמן ששון מחבריך:

בר יוחאי שמן משחת קודש, נמשחת ממדת הקודש,
נשאת ציץ נזר הקודש, חבוש על ראשך פארך: (בר
יוחאי)

בר יוחאי מושב טוב ישבת, יום נסת יום אשר ברכת,
במערת צורים שעמדת, שם קנית הודך והדרך: (בר
יוחאי)

בר יוחאי עצי שטים עומדים, למודי ה' הם לומדים,
אור מפלא אור היקוד הם יוקדים הלא המה יורוך
מוריך: (בר יוחאי)

בר יוחאי ולשדה תפוחים, עלית ללקוט בו מרקחים,
סוד תורה כציצים ופרחים, נעשה אדם נאמר בעבורך:
(בר יוחאי)

בר יוחאי נאזרת בגבורה, ובמלחמת אש דת השערה,
וחרב הוצאת מתערה, שלפת נגד צרריך: (בר יוחאי)

בר יוחאי למקום אבני שיש, הגעת לפני (ופני) אריה
ליש,

גם גולת כותרת על עיש, תשורי ומי ישורך: (בר יוחאי)

בר יוחאי בקודש הקדשים, קו ירוק מחדש חדשים,
שבע שבתות סוד חמשים, קשרת קשרי שי"ן קשריך:
(בר יוחאי)

בר יוחאי יו"ד חכמה קדומה, השקפת לכבודה
פנימה,

ל"ב נתיבות ראשית תרומה, את כרוב ממשח זיו
אורך: (בר יוחאי)

בר יוחאי אור מופלא רום מעלה, יראת מלהביט כי
רב לה,

תעלומה ואין קורא לה, נמת, עין לא תשורך: (בר יוחאי)

בר יוחאי אשרי יולדתך, אשרי העם הם לומדיך,
ואשרי העומדים על סודך, לבושי חושן תומיך ואוריך:

בר יוחאי, נמשחת אשריך, שמן ששון מחברריך:

אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין, ומי
מטהר אתכם, אביכם שבשמים. שנאמר, וזרקתי עליכם מים
טהורים וטהרתם.

ואומר, מקוה ישראל ה', מה מקוה מטהר את הטמאים,

אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל: (יומא ח ט)

ואמרתם כה לחי / רבי יוסף חיים (בן איש חי)

וְאָמַרְתֶּם כֹּה לַחֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי

אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא אֲשֶׁרִי עֵינַי רָאִתִּיהוּ
לֵב חֶכֶם יִשְׁכִּיל פִּיהוּ אֲדוֹנִנוּ בֶר יוֹחָאי

בְּרוּךְ הוּא מִפִּי עֲלִיּוֹן קָדוֹשׁ הוּא מִהַרְיֹון
מְאוּר גְּלִיל הַעֲלִיּוֹן אֲדוֹנִנוּ בֶר יוֹחָאי

גְּבוּר וְאִישׁ מִלְחָמָה בְּדַת תּוֹרָה תְּמִימָה
מְלֵא מַדְעָ וְחֶכְמָה אֲדוֹנִנוּ בֶר יוֹחָאי

דָּרֵשׁ כָּל תַּעֲלוּמוֹת בְּעַז וְתַעֲצוּמוֹת
עָלָה מַעֲלוֹת רְמוֹת, אֲדוֹנִנוּ בֶר יוֹחָאי

הַחֲבֵא בְּתוֹךְ מַעֲרָה מִפְּנֵי הַגְּזֵרָה
שֵׁם לְמַד סִתְרֵי תּוֹרָה, אֲדוֹנִנוּ בֶר יוֹחָאי

וְשֵׁם נִבְרָא מַעֲוֵן לוֹ וְחֵרוֹב לְמַאֲכָלוֹ
מֵה טוֹב חֲלָקוֹ וְחֲבָלוֹ, אֲדוֹנִנוּ בֶר יוֹחָאי

זֵכָר צְדִיק לְבָרְכָה דִּין רִיכָא וְבֶר רִיכָא
זְכָה וְרַבִּים זְכָה אֲדוֹנִנוּ בֶר יוֹחָאי

חֲדָשׁ כַּמָּה הִלְכוֹת הֵן בְּמִשְׁנֵה עֲרוּכוֹת
זֶה הַמְרַגֵּז מִמְלָכוֹת אֲדוֹנִנוּ בֶר יוֹחָאי

טָהַר אֶת עֵיר טְבַרְיָה עָשָׂה אוֹתָהּ נִקְיָה
הוֹדוּ לוֹ מִן שְׁמַיָא אֲדוֹנִנוּ בֶר יוֹחָאי

יָדַע כָּל הַנְּסִתְרוֹת דְּבַרְיוֹ עוֹשִׂים פְּרוֹת
בְּטַל כַּמָּה גְּזֵרוֹת אֲדוֹנִנוּ בֶר יוֹחָאי

כָּל יִמְיוֹ אֲשֶׁר חֵיהָ אוֹת הִקְשֵׁת לֹא נִהְיָה
כִּי הוּא אוֹת עוֹלָם הֵיהָ אֲדוֹנִנוּ בֶר יוֹחָאי

לְכָל יִשְׂרָאֵל הָאִיר בְּסוֹד תּוֹרָה הִבְהִיר
כְּאוֹר הַחֶמְדָּה מִזְהִיר אֲדוֹנִנוּ בֶר יוֹחָאי

מְקוֹם בְּחֵר בְּשְׁמַיָא עִם הַנְּבִיא אַחֵיהָ

זָה מִבְּנֵי עַלְיָה אֲדוֹנָנוּ בַר יוֹחָאי

נְחֻמָּד מֵאֵד לְמַעְלָה זָכָה לִיקָר וּגְדֻלָּה
פְּתָר עֲלִיּוֹן לוֹ נִגְלָה אֲדוֹנָנוּ בַר יוֹחָאי

סִינֵי סִינֵי לוֹ נִקְרָא אָרִי שְׁבַחבוֹרָה
מִמְּנוּ תִצָּא תוֹרָה אֲדוֹנָנוּ בַר יוֹחָאי

עֲשָׂה שְׂבָעִים תִּקְוִיָּם יְקָרִים מִפְּנִינִים
בָּם תִּקַּן הַעֲלִיּוֹנִים אֲדוֹנָנוּ בַר יוֹחָאי

פְּתַח פִּיהוּ בְּחֻמְהָ הוֹצִיא אוֹר תַּעֲלוּמָה
תִּקַּן זָהָרֵי חֻמָּה אֲדוֹנָנוּ בַר יוֹחָאי

צְדִיק יְסוּד עוֹלָם גְּלָה מִדְּרַשׁ הַנְּעָלָם
יְכוּל לְפִטוֹר הָעוֹלָם [סוּדוֹתֵינוּ זָהָב כְּלָם] אֲדוֹנָנוּ בַר יוֹחָאי

קוֹלוֹ זָמַר עֲרִיצִים וְהִכְרִית אֶת כָּל הַקּוֹצִים
וְהִצִּיל הַלְּחוּצִים אֲדוֹנָנוּ בַר יוֹחָאי

רָאָה פָּנָיו מְאִירִים בְּשִׁבְתּוֹ עִם חֲבֵרִים
עַת גְּלָה סוּד נִסְתָּרִים אֲדוֹנָנוּ בַר יוֹחָאי

שְׁלוֹם רַב עַל מִשְׁכָּבוֹ מֵה טוֹב חֲלָקוֹ וְטוֹבוֹ
דוֹבֵר אֶמֶת בִּלְבָבוֹ אֲדוֹנָנוּ בַר יוֹחָאי

תוֹרָתוֹ מִגֵּן לָנוּ הִיא מְאִירַת עֵינֵינוּ
הוּא יְמַלִּיץ טוֹב עֲלֵינוּ אֲדוֹנָנוּ בַר יוֹחָאי

אָמַר רַבֵּי עֲקִיבָא, אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי מִי אַתֶּם מְטַהְרִין
וּמִי מְטַהֵר אֶתְכֶם, אָבִיכֶם שְׁבַשְׁמִים. שְׁנֵאמַר (יחזקאל לו,
כה) וְזָרְקֵתִי עֲלֵיכֶם מֵיִם טְהוֹרִים, וּטְהַרְתֶּם.

וְאוֹמַר (ירמיה יז, יג) מִקּוֹה יִשְׂרָאֵל ה', מֵה מִקּוֹה מְטַהֵר אֶת
הַטְּמָאִים, אֵף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל.

(משנה יומא ח' ט')

אשרינו מה טוב חלקנו, בהלולא דבר יחאי:
ומה נעים גורלנו, בזכות אדוננו בר יחאי:
אב הרחמן שמע קולנו, בהלולא דבר יחאי:
אתה הוא מושיענו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
במהרה יבוא ויגל לבנו, בהלולא דבר יחאי:
כן דוד יבוא ויגאלנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
גלה כבוד מלכותך עלינו, בהלולא דבר יחאי:
גאלה שלמה תגאלנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
דעה והשכל תבוננו, בהלולא דבר יחאי:
דור ישירים תברכנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
השב שכינתך לציון עירנו, בהלולא דבר יחאי:
היום תשמע שועתנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
ותערב לפניך תפלתנו, בהלולא דבר יחאי:
ולציון בשובו יצפו עינינו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
זכות אבות יגן עלינו, בהלולא דבר יחאי:
זה ה' קוינו ויושיענו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
חוס ורחם נא עלינו, בהלולא דבר יחאי:
חמל עלינו ועל עוללינו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
טוב ומיטיב הדרך לנו, בהלולא דבר יחאי:
טובך וחסדך עלינו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
ידבר עמים תחתנו, בהלולא דבר יחאי:
יהי ה' אלוקינו עמנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
פתר הילומים לראשינו, בהלולא דבר יחאי:
כבוד והדר תעטרונו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
לשם ולתהלה תתנונו, בהלולא דבר יחאי:
לחם חקנו הטריפנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
מלך רחמן רחם עלינו, בהלולא דבר יחאי:
מברכתך מלא ידיו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
נאור ואדיר אל תשכחנו, בהלולא דבר יחאי:
נהלנו לציון גורלנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו

סוף וקץ לכל צרותנו, בהלולא דבר יחאי:
סלח נא לעווננו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
עת רצון היום לנו, בהלולא דבר יחאי:
עזרנו אלקי ישענו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
פתח לנו שערי רחמים לתפלתנו, בהלולא דבר יחאי:
פרנסה ברוח תפרנסנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
צמיחת קרן לגואלנו, בהלולא דבר יחאי:
צדקה וחסד עשה עמנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
קרע רע גזר דיננו, בהלולא דבר יחאי:
קומם קהל עדתנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
רצוננו לראות מלכנו, בהלולא דבר יחאי:
רפואה שלמה תרפאנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
שכן כמאז באהלנו, בהלולא דבר יחאי:
שובה ה' את שבותנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו
תעלנו בשמחה לארצנו, בהלולא דבר יחאי:
תבנה לנו מקדשנו, בזכות אדוננו בר יחאי: אשרינו

מחבר: ר' יוסף שפירא מצפת

